

Traktat Północnoatlantycki – analiza aktu prawnego

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Traktat Północnoatlantycki*.

Traktat Północnoatlantycki – analiza aktu prawnego

Źródło: Markus Winkler, domena publiczna.

Materiał jest częścią serii „**Analiza źródeł**”.

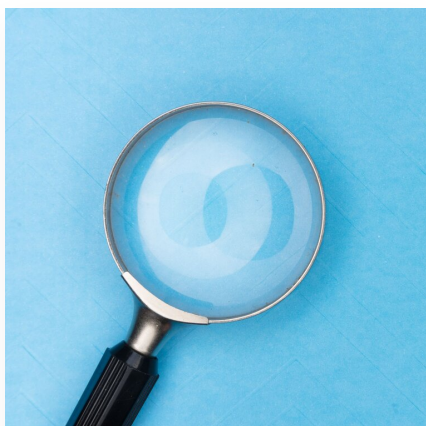
W zbiorach zadań i repetytoriach, a także w naszych e-materiałach pojawiają się zadania wymagające przeanalizowania materiałów źródłowych. Są to zarówno teksty prawnicze, jak i publicystyczne, wykresy i tabele odnoszące się do badań opinii publicznej. Jaka metoda analizy będzie najskuteczniejsza?

Najczęściej wykorzystywana przez uczniów technika polega na przeczytaniu pytania i przeszukiwaniu tekstu (tabeli, wykresu) w celu znalezienia odpowiedzi. Jednak ten sposób bywa zawodny. Odpowiedź na pytanie często wymaga znajomości całego fragmentu, może także polegać na opisanu jakiegoś szerszego kontekstu (mechanizmu prawniczego, tendencji socjologicznej, określonego ciągu argumentacyjnego). Samo przeczytanie materiału źródłowego pod kątem zadanego pytania może zatem nie wystarczyć; należałoby wcześniej uchwycić strukturę tekstu i wzajemne zależności. To właśnie przedstawimy w niniejszej serii materiałów.

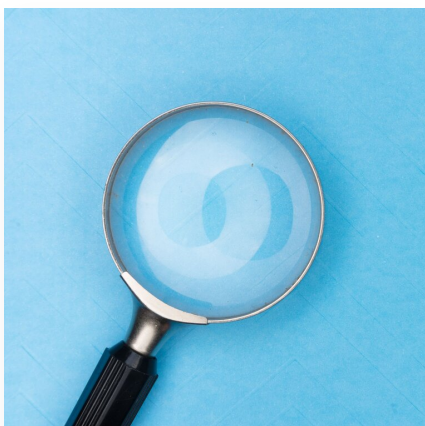
Twoje cele

- Przeanalizujesz tekst Traktatu Północnoatlantyckiego.
- Dokonasz selekcji i hierarchizacji informacji pozyskanych z materiału źródłowego.
- Przedstawisz wnioski z analizy materiału.

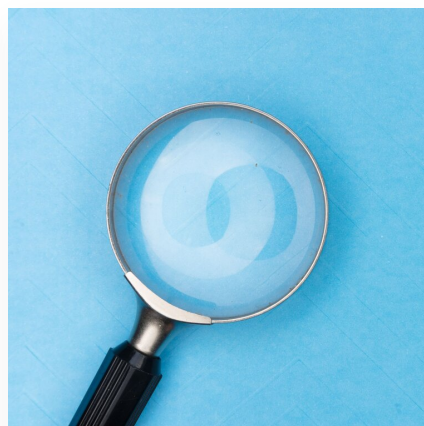
Dla zainteresowanych

Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. Rozdział III. Źródła prawa - analiza aktu prawnego

Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. Rozdział VI. Rada Ministrów i administracja rządowa - analiza aktu prawnego

Ustawa o partiach politycznych. Ewidencja partii politycznych - analiza aktu prawnego

Przeczytaj

Po zakończeniu II wojny światowej rozwój wydarzeń nie tylko w Europie, ale i na świecie, nie zmierzał bynajmniej do uspokojenia. Strony, które wygrały w tej najkrwawszej z wojen w historii ludzkości, nie były przecież w żadnej mierze politycznymi przyjaciółmi. Wzajemną nieufność i wrogość ukryły wyłącznie z przyczyn pragmatycznych. Kiedy jednak śmiertelny wróg został pogrzebany, dopiero co realizowana wojenna „przyjaźń” została wymazana z pamięci. Ludzkość stanęła na krawędzi konfliktu pomiędzy wolnym światem a światem zniewolonym. Mając na uwadze nieprzewidywalność i apetyt despoty zniewolonego świata, świat wolny musiał stworzyć system gwarantujący mu bezpieczeństwo i ochronę. W efekcie pomiędzy grupą krajów Europy Zachodniej, Stanami Zjednoczonymi i Kanadą podpisany został traktat powołujący do życia Pakt Północnoatlantycki.

Prezydent Harry Truman podpisuje dokument wdrażający Pakt Północnoatlantycki. W Gabinetce Ovalnym towarzyszą mu (od lewej): sir Derick Boyer Millar, chargé d'affaires, Wielka Brytania; ambasador Henrik de Kauffmann, Dania; W.D. Matthews, chargé d'affaires, Kanada; sekretarz obrony Louis A. Johnson; ambasador Wilhelm Munthe de Morgenstierne, Norwegia; ambasador Henri Bonnet, Francja; ambasador Pedro Teotónio Pereira, Portugalia; sekretarz stanu Dean Acheson; Jonkheer O. Reuchlin, chargé d'affaires, Holandia; Mario Lucielli, chargé d'affaires, Włochy.

Źródło: domena publiczna.

Polecenie 1

Przeczytaj tekst [Traktatu Północnoatlantyckiego](#). Spróbuj uchwycić znaczenie całego tekstu, odpowiadając na pytania:

- O czym traktuje tekst?
- Jakie szczegółowe zagadnienia regulowane są w kolejnych artykułach?
- Czy tekst ma związek z jakimiś innymi ważnymi dokumentami? Na czym polega ta relacja?
- Czy tekst stanowi zbiór pojedynczych przepisów, czy też występują w nim jakieś większe całości?
- Jakie elementy mają szczególne znaczenie?
- Czy jakieś sformułowania wymagają dodatkowych wyjaśnień?

Źródło: *Traktat Północnoatlantycki*, dostępny w internecie: nato.int [dostęp: 5.06.2020 r.].

Słownik

Traktat Północnoatlantycki

(z ang. *North Atlantic Treaty*, pot. traktat waszyngtoński) międzynarodowy układ sojuszniczy podpisany 4 kwietnia 1949 r. w Waszyngtonie; obowiązuje bezterminowo od 24 sierpnia 1949 r.; stał się podstawą funkcjonowania Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego (NATO); zgodnie z treścią traktatu sygnatariusze zobowiązali się do rozstrzygania sporów międzynarodowych środkami pokojowymi i do powstrzymania się od użycia lub groźby użycia siły w sposób niezgodny z celami Narodów Zjednoczonych

Prezentacja multimedialna

Polecenie 1

Zapoznaj się z dwiema warstwami analizy aktu prawnego, jakim jest Traktat Północnoatlantycki: formalną i znaczeniową. Następnie zapisz w punktach notatkę, w której zawrzesz najważniejsze dla ciebie kroki metody analitycznej.

Analiza warstwy formalnej

Traktat Północnoatlantycki

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Analiza warstwy znaczeniowej

Traktat Północnoatlantycki

Strony niniejszego Traktatu potwierdzają swą wiarę w cele i zasady Karty Narodów Zjednoczonych i swe pragnienie współzycia w pokoju ze wszystkimi narodami i wszystkimi rządami. Są one zdecydowane ochraniać wolność, wspólne dziedzictwo i cywilizację swych narodów, oparte na zasadach demokracji, wolności jednostki i praworządności. Dążą one do umacniania stabilizacji i dobrobytu na obszarze północnoatlantyckim. Są one zdecydowane połączyć swe wysiłki w celu zbiorowej obrony oraz zachowania pokoju i bezpieczeństwa.

Dlatego wyrażają one zgodę na niniejszy Traktat Północnoatlantycki.

Artykuł 1

Zgodnie z tym, co oświadczone w Karcie Narodów Zjednoczonych, Strony zobowiązują się załatwiać wszelkie spory międzynarodowe, w które mogłyby zostać uwikłane, za pomocą środków pokojowych w taki sposób, aby pokój międzynarodowy, bezpieczeństwo i sprawiedliwość nie zostały narażone na niebezpieczeństwo, jak również powstrzymywać się w swych stosunkach międzynarodowych od użycia lub groźby użycia siły w jakikolwiek sposób niezgodny z celami Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 2

Strony będą przyczyniały się do dalszego rozwoju pokojowych i przyjaznych stosunków międzynarodowych przez wzmacnianie swych wolnych instytucji, przez spowodowanie lepszego zrozumienia zasad, na których te instytucje są oparte oraz przez pobudzanie

warunków stabilizacji i dobrobytu. Będą one dążyły do usuwania nieporozumień w swej międzynarodowej polityce gospodarczej i będą popierały współpracę gospodarczą pomiędzy którymkolwiek z nich lub wszystkimi.

Artykuł 3

Dla skuteczniejszego osiągnięcia celów niniejszego Traktatu Strony, każda z osobna i wszystkie razem, przez stałą i skuteczną samopomoc i pomoc wzajemną będą utrzymywały i rozwijały swoją indywidualną i zbiorową zdolność do odparcia zbrojnej napaści.

Artykuł 4

Strony będą się konsultowały, ilekroć zdaniem którejkolwiek z nich zagrożona będzie integralność terytorialna, niezależność polityczna lub bezpieczeństwo którejkolwiek ze Stron.

Artykuł 5

Strony zgadzają się, że zbrojna napaść na jedną lub kilka z nich w Europie lub Ameryce Północnej będzie uważana za napaść przeciwko nim wszystkim; wskutek tego zgadzają się one na to, że jeżeli taka zbrojna napaść nastąpi, każda z nich, w wykonaniu prawa do indywidualnej lub zbiorowej samoobrony, uznanego przez artykuł 51 Karty Narodów Zjednoczonych, udzieli pomocy Stronie lub Stronom tak napadniętym, podejmując natychmiast indywidualnie i w porozumieniu z innymi Stronami taką akcję, jaką uzna za konieczną, nie wyłączając użycia siły zbrojnej, w celu przywrócenia i utrzymania bezpieczeństwa obszaru północnoatlantyckiego. O każdej takiej zbrojnej napaści i o wszystkich środkach zastosowanych w jej wyniku zostanie bezzwłocznie powiadomiona Rada Bezpieczeństwa. Środki takie zostaną zaniechane, gdy tylko Rada Bezpieczeństwa podejmie działania konieczne do przywrócenia i utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Artykuł 6

W rozumieniu artykułu 5 za napaść zbrojną, wymierzoną przeciwko jednej lub kilku Stronom, uważa się napaść zbrojną:

- na terytorium którejkolwiek ze Stron w Europie lub Ameryce Północnej, na algierskie departamenty Francji, na wyspy pod jurysdykcją którejkolwiek ze Stron na obszarze północnoatlantyckim na północ od Zwrotnika Raka,
- na siły zbrojne, okręty lub samoloty którejkolwiek ze Stron znajdujące się na tych terytoriach lub nad nimi, albo na jakimkolwiek innym obszarze w Europie, na którym w dniu wejścia w życie Traktatu stacjonowały wojska okupacyjne którejkolwiek ze Stron, lub też na Morzu Śródziemnym, czy na obszarze północnoatlantyckim na północ od Zwrotnika Raka.

Artykuł 7

Niniejszy Traktat **nie narusza i nie będzie rozumiany jako** w jakikolwiek sposób naruszający przewidziane w Karcie prawa i obowiązki Stron będących członkami Narodów Zjednoczonych **ani też nie narusza** szczególnej odpowiedzialności Rady Bezpieczeństwa za utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

Artykuł 8

Każda Strona oświadcza, że **żadne z wiążących ją obecnie zobowiązań międzynarodowych** z którąkolwiek ze Stron lub z jakimkolwiek państwem trzecim nie jest w sprzeczności z postanowieniami niniejszego Traktatu oraz **zobowiązuje się do niezaciągania żadnych zobowiązań międzynarodowych** sprzecznych z niniejszym Traktatem.

Artykuł 9

Strony niniejszym ustanawiają **Radę, w której każda z nich będzie reprezentowana**, w celu rozpatrywania spraw dotyczących realizacji niniejszego Traktatu. Rada będzie zorganizowana w taki sposób, żeby mogła zbierać się szybko w każdym czasie. Rada utworzy takie organy pomocnicze, jakie okażą się konieczne; w szczególności utworzy ona natychmiast **komitet obrony, którego zadaniem będzie zalecanie środków potrzebnych do wykonania postanowień artykułów 3 i 5.**

Artykuł 10

Strony mogą, **za jednomyślną zgodą**, zaprosić do przystąpienia do niniejszego Traktatu każde inne państwo europejskie będące w stanie popierać zasady niniejszego Traktatu i przyczyniać się do bezpieczeństwa obszaru północnoatlantyckiego. Każde państwo w ten sposób zaproszone może stać się Stroną Traktatu, **składając Rządowi Stanów Zjednoczonych Ameryki dokument przystąpienia. Rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki powiadomi każdą ze Stron o złożeniu każdego takiego dokumentu przystąpienia.**

Artykuł 11

Niniejszy Traktat będzie ratyfikowany, a jego postanowienia zostaną wprowadzone przez Strony **w życie zgodnie z ich procedurami konstytucyjnymi.** Dokumenty ratyfikacyjne będą możliwie jak najrychlej złożone Rządowi Stanów Zjednoczonych Ameryki, który o każdym złożeniu będzie powiadamiał wszystkich pozostałych sygnatariuszy. **W stosunkach pomiędzy państwami, które go ratyfikowały, Traktat wejdzie w życie, gdy tylko zostaną złożone ratyfikacje większości sygnatariuszy, włączając w to ratyfikacje Belgii, Francji, Holandii, Kanady, Luksemburga, Stanów Zjednoczonych i Zjednoczonego Królestwa, a w stosunku do innych państw z chwilą złożenia ich ratyfikacji.**

Artykuł 12

Po upływie dziesięcioletniego okresu obowiązywania Traktatu lub kiedykolwiek po upływie tego okresu Strony, na żądanie którejkolwiek z nich, porozumieją się z sobą w celu dokonania przeglądu Traktatu, uwzględniając czynniki, które w tym czasie będą mogły mieć wpływ na pokój i bezpieczeństwo na obszarze północnoatlantyckim, w tym rozwój zarówno powszechnych, jak i regionalnych porozumień, zawartych zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych, a mających na celu zachowanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

Artykuł 13

Po dwudziestoletnim okresie obowiązywania Traktatu każda ze Stron może zeń wystąpić po upływie roku od zawiadomienia o swym wypowiedzeniu złożonym Rządowi Stanów Zjednoczonych Ameryki, który powiadomi Rządy innych Stron o złożeniu każdego zawiadomienia o wypowiedzeniu.

Artykuł 14

Niniejszy Traktat, którego teksty angielski i francuski posiadają jednakową moc, będzie złożony w archiwach Rządu Stanów Zjednoczonych Ameryki. Jego należycie uwierzytelnione odpisy zostaną przez ten rząd przekazane rządům innych sygnatariuszy.

Twoje notatki:

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Pobierz materiał źródłowy do ćwiczeń.

Traktat Północnoatlantycki.

Plik o rozmiarze 96.22 KB w języku polskim

Ćwiczenie 1

Wskaż wymienione we wstępie trzy cele traktatu, które świadczą o defensywnym charakterze Paktu Północnoatlantyckiego.

Ćwiczenie 2

Wskaż trzy przesłanki pokazujące, iż strony podpisujące Traktat Północnoatlantycki zakładały respektowanie postanowień istniejącego prawa międzynarodowego. Wskaż artykuł, w którym są zawarte.

Ćwiczenie 3

Wskaż trzy elementy, które stanowią składnik wzajemnego zobowiązania między stronami traktatu odnośnie ochrony ich bezpieczeństwa.

Ćwiczenie 4

Wymień, co wchodzi w zakres pojęcia „napaść zbrojna”.

Ćwiczenie 5

Podaj nazwę organu odpowiedzialnego za realizację zadań obronnych traktatu.

Ćwiczenie 6

Wskaż dwa wymienione w traktacie terminy czasowe i opisz, czego dotyczą.

Ćwiczenie 7

Wyjaśnij, w jaki sposób można przyjąć do sojuszu nowych członków.

Ćwiczenie 8

Wyjaśnij, w jaki sposób odbywa się ratyfikacja podpisanego traktatu w każdym z państw.

Dla nauczyciela

Autor: Tomasz Malinowski

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Traktat Północnoatlantycki – analiza aktu prawnego

Grupa docelowa:

III etap edukacyjny, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

VII. Współczesne stosunki międzynarodowe.

Uczeń:

11) przedstawia genezę, cele i najważniejsze organy Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; ocenia wpływ tej organizacji na utrzymanie pokoju międzynarodowego i pozycję Stanów Zjednoczonych Ameryki w świecie.

Zakres rozszerzony

XIII. Ład międzynarodowy.

Uczeń:

23) wymienia najważniejsze operacje pokojowe i militarne Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; wykazuje zmieniającą się rolę tej organizacji od lat 90. XX wieku.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- analizuje tekst Traktatu Północnoatlantyckiego;
- dokonuje selekcji i hierarchizacji informacji pozyskanych z materiału źródłowego;

- przedstawia wnioski z analizy materiału.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- metoda stolików eksperckich;
- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Uczniowie zapoznają się z treścią e-materiału, żeby w czasie zajęć móc aktywnie uczestniczyć w dyskusji i rozwiązywać zadania.

Faza wstępna:

1. Przedstawienie tematu „Traktat Północnoatlantycki – analiza aktu prawnego” i celów zajęć.
2. Rozpoznawanie wiedzy potocznej uczniów. Uczniowie intuicyjnie tworzą mapę skojarzeń dotyczącą tematu zajęć.

Faza realizacyjna:

1. Metoda jigsaw. Uczniowie odliczają do czterech. Następnie łączą się w zespoły wg przydzielonych numerów. Każda grupa opracowuje fragment materiału z sekcji „Przeczytaj”. Po zakończeniu pracy uczniowie zmieniają zespoły tak, by w każdym znalazła się przynajmniej jedna osoba z poprzednich grup. Uczniowie dzielą się wiedzą zdobytą wcześniej i uczą się od siebie nawzajem. Następnie chętne/wybrane osoby

omawiają przydzielone zagadnienia. Pozostali uczniowie mogą zadawać pytania i weryfikować przedstawione informacje.

2. Uczniowie zapoznają się z treścią prezentacji, zapisują problemy i pytania z nią związane. Następnie prowadzą dyskusję, która pozwala lepiej zrozumieć poruszaną tematykę. Na końcu przystępują do rozwiązywania zadań w sposób indywidualny.
3. Praca w grupach z treścią e-materiału. Uczniowie na podstawie przeczytanego tekstu oraz informacji zawartych w multimedium w sekcji „Prezentacja multimedialna” układają pytania do quizu dla innych grup. Następnie wspólnie określają zasady rywalizacji i punktowania dobrych odpowiedzi (np. gra na czas lub na liczbę poprawnych odpowiedzi). Przeprowadzenie gry w klasie. Wybrana osoba dba o prawidłowy przebieg quizu zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami. Nauczyciel nagradza zwycięską drużynę, np. ocenami z aktywności.
4. Uczniowie wykonują ćwiczenia interaktywne z sekcji „Sprawdź się”. Wyniki pracy omawiane są na forum i komentowane przez nauczyciela.

Faza podsumowująca:

1. Wybrani uczniowie podsumowują zajęcia, zwracając uwagę na nabyte umiejętności.

Praca domowa:

1. Przygotuj kilka pytań dotyczących poruszanych na zajęciach zagadnień, których możesz się spodziewać na kartkówce.

Materiały pomocnicze:

- J. Bryła, Z. Czachór, W. Malendowski, *Leksykon współczesnych międzynarodowych stosunków politycznych*, Wrocław 2016.
- *Społeczeństwo i polityka. Podstawy nauk politycznych*, (red.) K.A. Wojtaszczyk, Warszawa 2002.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie mogą wykorzystać multimedium do przygotowania własnych prezentacji na temat wstąpienia Polski lub innego kraju do NATO.